

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2001/5532
Karar No : 2004/2414

Temyiz Eden (Davacı) : Semir Ticaret Yatırım-Levent Semiramis
Tarlabaşı Bulvarı No:44 80080 Taksim/İSTANBUL

Karşı Taraf (Davalı) : Av. Rekabet Kurumu
Bilkent Plaza B-3 Blok Bilkent/ANKARA

Vekili : Av.Nagehan Özseyhan - Aynı Yerde

İstemin Özeti : Davacı şirketin şikayeti üzerine hakkında araştırma yapılan Timken Europa GMBH hakkında soruşturma açılmamasına, Original Equipment Service Ticaret A.Ş.hakkında araştırma yapılmamasına ilişkin olarak Rekabet Kurulunca verilen 10.10.2000 günlü, 00-38/419-235 sayılı kararın iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Şikayet konusu olayın Original Eguigmentin tek taraflı uygulaması olduğu, her iki şirketin de hakim konumunda bulunmaması nedeniyle soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı, yasal dayanaktan yoksun davanın reddi gerektiği yolundadır.

D.Tetkik Hakimi : Aytaç Kurt

Düşüncesi : Dava dosyasına ekli 3.10.2000 gün, D.3/2-Y.T.-00 15 sayılı araştırma raporu ve eklerinin incelenmesinden şikayete konu şirketlerin belirtilen 4054 sayılı Yasanın 4.maddesinde belirtilen amaçlara yönelik veya böyle bir sonuç doğurma olasılığı bulunan bir anlaşmaya katılmadıkları sonucuna varıldığından kararın Timken Europa GmbH hakkında soruşturma açılmamasına ilişkin kısmında hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

4054 sayılı Yasanın 40.maddesinin ilk fıkrasında "Kurul, re'sen veya kendisine intikal eden başvurular üzerine doğrudan soruşturma açılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti için araştırma yapılmasına karar verir." kuralı yer aldığından, Rekabet Kuruluna ilgililer tarafından yapılan başvurular veya Kurulun bilgisine herhangi bir şekilde ulaşan bu Yasaya aykırı anlaşma, karar ve uygulamalarla ilgili olarak Kurulun doğrudan doğruya soruşturma açılmasına karar vermesi ya da soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti için araştırma yapılmasına karar vermesi gerektiğinden, araştırma yapılmadan bir teşebbüs hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı yönünde Kurulca karar verilmesi mümkün değildir. Zira madde hükmüne göre kurul bu konuda bağlı yetki içinde olup Kurula takdir yetkisi tanınmamıştır. bu itibarla Kurulun araştırma yaptırmadan soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına karar vermesi halinde bunun Yasa ile öngörülen idari usul kurallarına aykırı olacağı kuşkusuzdur.

Nitekim madde gerekçesinde de "Genel olarak Kanunun üçüncü kısmında Kurulun inceleme, araştırma ve soruşturmalarında izleyeceği usule ilişkin hükümler vaz edilmiştir. bu çerçevede öncelikle Kurula yapılan her türlü ihbar, şikayet ve başvuruyu Kurulun mutlaka değerlendirmeye alması, ihbar ve şikayetlerin ciddi bir şekilde ele alınması amaçlanmıştır. Ancak, her ihbar ve şikayetin bu kanunun izleyen maddelerindeki usule tabi olması halinde Kurulun altından kalkılmaz bir yükün altına sokulmasına ve kimi zaman boş yere zaman ve mesai harcanmasına neden olacaktır. Bu nedenle maddede Kurula yapılan başvuruların bir

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2001/5532
Karar No : 2004/2414

önaraştırmaya tabi tutulması ve bunun sonucuna göre ya başvuruların ciddi bulunmayarak soruşturmaya son verilmesi ya da soruşturmanın derinleştirilerek devamına karar verilmesi sistemi benimsenmiştir" ifadesine yer verilmiştir.

Bu itibarla, davacı şirket tarafından Rekabet Kurumu'na verilen şikayet dilekçesinde belirtilen OES firması hakkında önaraştırma yapılması gerekmekte ise de, Timken Europa hakkında yapılan önaraştırma raporu ve eklerine göre OES'in de 4054 sayılı Yasanın aradığı anlamda bir ihlali bulunmadığı sonucuna ulaşıldığından Rekabet Kurulu Kararının OES'e ilişkin kısmı sonucu itibariyle hukuka uygun görülmüştür.

Danıştay Savcısı _____ : Nevzat Özgür

Düşüncesi _____ : Dava, davacı şirketin şikayeti üzerine hakkında ön araştırma yapılan Timken Europa GmbH ve Original Equipment Service Ticaret A.Ş. haklarında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına ilişkin olarak Rekabet Kurulunca verilen 10.10.2000 gün ve 00-38/419-235 sayılı kararın iptaline karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

Dosyanın incelenmesinden, hem Koç Grubu servis kanallarının ihtiyacını karşılamak üzere ve hem de yedek parça ticaretiyle uğraşanlara satış yapmak üzere Timken Europa GmbH firmasından rulman satın alan Original Equipment Service Ticaret A.Ş. (OES)'nin Timken firmasının pazar farklılaştırmasının bir sonucu olarak düşük fiyattan ve kutusuz olarak toptan aldığı rulmanları, OES amblemlili kutulara koyarak yedek parça piyasasına satması nedeniyle Timken firması ile münhasır olmayan distribütörlük anlaşması bulunan davacı şirketin yedek parça piyasasına satışlarının büyük ölçüde düştüğü, bu durumun düzeltilmesi için Timken nezdinde yapılan girişimlerin sonuçsuz kaldığı, Timken'in bu duruma göz yumduğu, bu konuya ilişkin zararın tazminin isteneceği yönündeki ihbarın Timken'e iletilmesinden sonra tek tarafı olarak distribütörlük anlaşmasının Timken tarafından fesh edildiği belirtilmek suretiyle rekabet kuralları uyarınca Timken hakkında gerekli işlemin yapılması için Rekabet Kurumuna davacı şirket tarafından şikayette bulunulduğu, bunun üzerine Timken hakkında yapılan ön araştırma sonucu düzenlenen raporda Timken hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı, OES hakkında ise ön araştırma açılması gerektiğinin belirtildiği, bu raporun Rekabet Kurulunca incelenmesi sonucunda "4054 sayılı Kanunun 4. maddesinin anlaşma veya uyumlu bir eyleme uygulanabilmesi öncelikle en az iki teşebbüsün ortak hareketini ve anlayış birliğini gerektirmektedir. Diğer bir deyişle bir anlaşmanın varlığından bahsedebilmek için en az iki teşebbüsün herhangi bir davranışta bulunma ya da bulunmama konusunda fikir birliğine ulaşmaları gerekmektedir. Ancak olayda OES'in tek tarafı bir uygulaması söz konusudur. Bu uygulama sonucunda Timken firmasının yedek parça kanalı zarar görmüştür. Timken yedek parça kanalı çerçevesinde daha pahalıya satabileceği ürünleri daha ucuza satmak durumunda kalmıştır. Diğer yandan bu uygulama Timken firmasının kanal bazında farklılaştırmaya dayanan satış sistemine de zarar vermektedir. Ayrıca OES'nin Timken rulmanlarını kendi kutuları içerisinde yedek parça

piyahasına sürmesi Timken markasını, marka imajını ve bilinirliğini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu bağlamda Timken, OES firmasının ilgili uygulamalarının önüne geçmek amacıyla birçok girişimde bulunmuş, OES firmasının yedek parça piyasasındaki faaliyetlerini, diğer distribütörler ile yaptığı anlaşmanın aynısını bu firmayla yaparak düzenlemek ve diğer distribütörlerin anlaşma gereğince uymak durumunda oldukları koşullara OES firmasının da uymasını sağlamak istemiştir.

Yapılan incelemeler çerçevesinde, Timken Avrupa firmasının iddia edildiği gibi yedek parça pazarında faaliyet gösteren distribütörleri arasında doğrudan bir fiyat ayırmacılığı yapmadığı, şikayet konusu olayın esas itibariyle OES firmasının tek taraflı hareketinden kaynaklandığı anlaşılmıştır. Diğer yandan Timken Avrupa firmasının OES firması tarafından gerçekleştirilen uygulamalara yönelik olarak önlem alma girişimlerinde bulunması bu uygulamalara pasif olarak izin vermek ya da göz yummak niyetinde olmadığına göstergesidir. Bu nedenlerle 4054 sayılı Kanun'un 4.maddesi anlamında bir anlaşmanın varlığından söz etmenin mümkün olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öte yandan, 4054 sayılı Kanun'un 6.maddesinin uygulaması öncelikle ilgili ürün pazarında bir hakim durumun varlığını gerekli kılmaktadır. Hakim durumun varlığının ortaya konulmasından sonra hakim durumda olan teşebbüsün bu konumdan doğrudan ve aktif olarak çıkar ya da fayda sağladığı bir fiil gerçekleştirmiş olması gerekmektedir. Yapılan inceleme ve tespitler çerçevesinde Timken firmasının gerek genel olarak rulman pazarında gerekse özel olarak konik makaralı rulman pazarında, Türkiye pazar koşulları çerçevesinde hakim durumda olmadığı anlaşılmıştır. Diğer yandan şikayet konusu olaylar Timken firmasının doğrudan bir fiilinden değil OES firmasının tek taraflı tasarrufundan kaynaklanmaktadır. Bu bağlamda Timken firmasının 6.madde anlamında herhangi bir ihlal gerçekleştirdiğini iddia etmenin mümkün olamayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Ayrıca,önaraştırma raporunda yer verilen OES'in ilgili pazarda alıcı olarak hakim durumda olup olmadığının incelenmesi hususunda; pazarda çok sayıda sağlayıcı ve bu sağlayıcıların münhasır olmayan çok sayıda dağıtıcıları bulunması, aynı şekilde Timken'in de OES dışında dört dağıtıcısının daha bulunması, OES'in Koç Grubu'nun servis kanallarına dağıtım yapıyor olmasına rağmen, Timken'in aynı gruba bağlı Ford'un servis kanalına yapılan satışlarda bir anlaşma ile OES'i devreden çıkartabilmesi, Timken'in OES'in düşük fiyatla kutusuz olarak aldığı ürünleri kutulayıp satmasının önüne geçebilmek için önlemler alabilmesi ve Koç Grubunun OES kanalına sunulmak üzere satılanlar hariç diğer ürünlerin söz konusu teşebbüse diğer dağıtıcılarla aynı fiyata satılması gibi unsurlar dikkate alınarak söz konusu pazarın bugünkü yapısında OES'in hakim durumda olmadığı sonucuna varılmıştır." gerekçesiyle iddiaya konu yedek parça pazarında OES firması ile Timken Europa GmbH'in diğer distribütörleri arasındaki fiyat ve satış koşullarındaki farklılıkların, OES firmasının tek taraflı davranışları sonucunda meydana geldiğine ve Timken Europa GmbH ile OES

arasındaki bir anlaşmadan ya da uyumlu eylemden kaynaklanmadığına; davacı şirketin sözleşmesinin Timken Europa GmbH tarafından gerekçesiz değil distribütörlük anlaşmasının ilgili maddeleri uyarınca feshedildiğine; 4054 sayılı Kanunun 6.maddesi bakımından gerek genel olarak rulman pazarında gerekse özel olarak konik makaralı rulman pazarında Timken Europa GmbH firmasının hakim durumda olmadığına; bu nedenlerle Timken Europa GmbH ve Timken Europa GmbH İstanbul irtibat bürosunun 4054 sayılı Kanunun 4 ve 6. maddelerini ihlal etmediğine ve haklarında bir soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına ve Original Equipment Services (OES) firmasının pazarda fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücüne sahip olmadığına karar verildiği anlaşılmaktadır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar" başlıklı 4. maddesinde" Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır.

Bu haller, özellikle şunlardır:

a)Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi,

b)Mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının veya unsurlarının paylaşılması ya da kontrolü,

c)Mal veya hizmetin arz ya da talep miktarının kontrolü veya bunların piyasa dışında belirlenmesi,

d)Rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılması, kısıtlanması veya piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerin boykot ya da diğer davranışlarla piyasa dışına çıkartılması yahut piyasaya yeni gireceklerin engellenmesi,

e) Münhasır bayilik hariç olmak üzere, eşit hak, yükümlülük ve edimler için eşit durumdaki kişilere farklı şartların uygulanması,

f)Anlaşmanın niteliği veya ticari teamüllere aykırı olarak, bir mal veya hizmet ile birlikte diğer mal veya hizmetin satın alınmasının zorunlu kılınması veya aracı teşebbüs durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın ya da hizmetin diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da arz edilen bir mal veya hizmetin tekrar arzına ilişkin şartların ileri sürülmesi,

Bir anlaşmanın varlığının ispatlanamadığı durumlarda piyasadaki fiyat değişmelerinin veya arz ve talep dengesinin ya da teşebbüslerin faaliyet bölgelerinin, rekabetin engellendiği, bozulduğu veya kısıtlandığı piyasalardakine benzerlik göstermesi, teşebbüslerin uyumlu eylem içinde olduklarına karine teşkil eder.

Ekonomik ve rasyonel gerçeklere dayanmak koşuluyla taraflardan her biri uyumlu eylemde bulunmadığını ispatlayarak sorumluluktan kurtulabilir." kuralına yer verilmiştir.

Madde gerekçesinde de "Bu Kanunun amacı rekabetin korunması olduğuna göre, rekabeti engelleyici, kısıtlayıcı veya bozucu teşebbüsler arası anlaşma ve uygulamaların yasaklanması gerekir.Maddenin amacı bakımından anlaşma,Medeni Hukukun genelilik koşullarına uymasa bile tarafların kendilerini bağlı hissettikleri her türlü uzlaşma ya da uyuşma anlamında kullanılmıştır. Anlaşmanın yazılı veya sözlü olmasının önemi yoktur.Teşebbüsler arasında bir anlaşmanın varlığı tesbit edilemese bile teşebbüsler arasında kendi bağımsız davranışları yerine geçen bir koordinasyon veya pratik bir işbirliği sağlayan doğrudan veya dolaylı ilişkiler de eğer aynı sonucu doğuruyorsa yasaklanmıştır.Böylece teşebbüslerin kanuna karşı hile yolu ile rekabeti sınırlayıcı uygulamaları meşru göstermeleri engellenmek istenmiştir. Çoğu zaman teşebbüsler ortak sorunlarıyla ilgilenmek üzere aralarında tüzel kişiliği olan veya tüzel kişiliği olmayan birlikler oluştururlar.Bu birlikler zaman zaman üyeleri arasında rekabeti önleyerek üyelerinin daha fazla kazançlar elde etmelerine hizmet edici kararlar alabilirler.Bu gibi kararlar da rekabet sistemine aykırıdır ve yasaklanmıştır.

Rekabeti kısıtlayıcı anlaşmalar dikey veya yatay anlaşmalar şeklinde olabilmektedir.Aynı seviyede yapılan anlaşmalara yatay anlaşma denmekte ve bu tür anlaşmaların bizatihi rekabeti bozucu etkilerinin olduğu kabul edilmektedir.Bu görüşten hareketle maddenin ikinci fıkrasında en sık rastlanan rekabeti sınırlama anlaşmaları örnek olarak sayılmış ve bu tür anlaşmaların bizatihi yasak olduğu vurgulanmıştır. Şuna da dikkat çekilmelidir bu fıkrada zikredilen örnekler tahdidi değil tadadidir.

Rekabeti kısıtlayıcı anlaşmaların yasaklandığı bir hukuk düzeninde genellikle bu tür anlaşmalar gizli yapılmakta ve bunların varlığının ispatı oldukça güç bazen de imkansız olmaktadır. Bu nedenle maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen hallerin varlığı halinde teşebbüslerin uyumlu eylem içinde oldukları karinesi kabul edilmiştir. Böylelikle uyumlu eylem içinde olmadıklarını ispat yükü ilgili teşebbüslere geçirilmiş bulunmakta ve ispat güçlüğü nedeniyle Kanunun işlemez hale gelmesinin önlenmesi amaçlanmıştır." ifadesi yer almıştır.

Bu duruma göre 4. maddede belirtilen ve doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan anlaşmaların hukuka aykırı ve yasak olduğu, keza bu amaç taşınmasa dahi rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama etkisi doğuran yahut doğurabilme olasılığı bulunan anlaşmaların yasaklandığı açıktır.

Başka bir anlatımla, bu tür anlaşmaların sadece amacının rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama olması bile söz konusu anlaşmaların hukuka aykırı sayılması için yeterli olup, bu anlaşmalar sonucunda zararlı bir sonucun doğmuş olması şart değildir. Keza, bu anlaşmalar yapılırken ve uygulanırken böyle bir amaç taşınmasa dahi rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama etkisinin doğma olasılığının mevcut olması bile söz konusu anlaşmaların hukuka aykırı sayılması için yeterlidir.

Bu duruma göre, 4054 sayılı Yasanın bu tür anlaşmaların sadece amacını veya amaçtan bağımsız olarak doğurabileceği sonuçları gözönüne alan bir sistem oluşturduğu

anlaşılmaktadır.

Bu itibarla ,dava konusu işlemin hukuka uygun olup olmadığının irdelenebilmesi için şikayete konu şirketlerin belirtilen amaçlara yönelen veya böyle bir sonuç doğurma olasılığı bulunan anlaşmaya katılıp katılmadıklarının belirlenmesi gerekmektedir.

Rekabet Kurulunca yaptırılan ön araştırma sonucu düzenlenen rapor ve eklerinin incelenmesinden, Timken firması ile Timken'in dört distribütöründen biri olan OES arasında 4054 sayılı Yasanın 4.maddesi anlamında rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan anlaşma veya uyumlu eylemin mevcudiyetini gösteren delil elde edilemediği ve Timken firmasının konik makaralı rulman pazarında hakim durumda bulunmadığı, bu itibarla şikayete konu olayda 4054 sayılı Yasanın 6.maddesinin uygulanmasını gerektiren bir durumun söz konusu olmadığı anlaşıldığından, Timken hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına ilişkin Rekabet Kurulu kararında hukuka aykırılık görülmemiştir.

4054 sayılı Yasanın 40. maddesinin ilk fıkrasında "Kurul, re'sen veya kendisine intikal eden başvurular üzerine doğrudan soruşturma açılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti için önaraştırma yapılmasına karar verir." kuralı yer aldığından, Rekabet Kuruluna ilgililer tarafından yapılan başvurular veya Kurulun bilgisine herhangi bir şekilde ulaşan bu Yasaya aykırı anlaşma, karar ve uygulamalarla ilgili olarak Kurulun doğrudan doğruya soruşturma açılmasına karar vermesi ya da soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti için önaraştırma yapılmasına karar vermesi gerektiğinden, önaraştırma yapılmadan bir teşebbüs hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı yönünde Kurulca karar verilmesi mümkün değildir. Zira madde hükmüne göre Kurul bu konuda bağlı yetki içinde olup Kurula takdir yetkisi tanınmamıştır. Bu itibarla Kurulun önaraştırma yaptırmadan soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına karar vermesi halinde bunun Yasa ile öngörülen idari usul kurallarına aykırı olacağı kuşkusuzdur.

Nitekim madde gerekçesinde de "Genel olarak Kanunun üçüncü kısmında Kurulun inceleme, araştırma ve soruşturmalarında izleyeceği usule ilişkin hükümler vaz edilmiştir. Bu çerçevede öncelikle Kurula yapılan her türlü ihbar, şikayet ve başvuruyu Kurulun mutlaka değerlendirmeye alması, ihbar ve şikayetlerin ciddi bir şekilde ele alınması amaçlanmıştır. Ancak, her ihbar ve şikayetin bu Kanunun izleyen maddelerindeki usule tabi olması halinde Kurulun altından kalkılmaz bir yükün altına sokulmasına ve kimi zaman boş yere zaman ve mesai harcanmasına neden olacaktır. Bu nedenle maddede Kurula yapılan başvuruların bir önaraştırmaya tabi tutulması ve bunun sonucuna göre ya başvuruları ciddi bulmayarak soruşturmaya son verilmesi ya da soruşturmanın derinleştirilerek devamına karar verilmesi sistemi benimsenmiştir" ifadesine yer verilmiştir.

Bu itibarla, davacı şirket tarafından Rekabet Kurumuna verilen şikayet dilekçesinde belirtilen OES Firması hakkında önaraştırma yaptırmadan soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı yönünde verilen Rekabet Kurulu kararında hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2001/5532
Karar No : 2004/2414

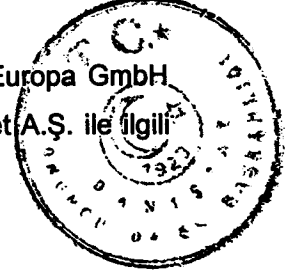
Açıklanan nedenlerle dava konusu Rekabet Kurulu kararının Timken Europa GmbH ile ilgili bölümüne ilişkin iptal isteminin reddi, Original Equipment Service Ticaret A.Ş. ile ilgili bölümünün ise iptali gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince gereği düşünüldü:

Dava, davacı şirketin şikayeti üzerine hakkında önaraştırma yapılan Timken Europa GMBH hakkında soruşturma açılmamasına, Original Equipment Service Ticaret A.Ş.hakkında önaraştırma yapılmamasına ilişkin olarak Rekabet Kurulunca verilen 10.10.2000 günlü, 00-38/419-235 sayılı kararın iptali istemiyle açılmıştır.

Dosyanın incelenmesinden, hem Koç grubu servis kanallarının ihtiyacını karşılamak üzere hem de yedek parça ticaretiyle uğraşanlara satış yapmak üzere Timkan Europa GMGH firmasından rulman satın alan Original Equipment Service Ticaret A.Ş. (OES)'nin timken firmasının pazar farklılaştırmasının bir sonucu olarak düşük fiyattan ve ve kutusuz olarak toptan aldığı rulmanları, OES amblemlili kutulara koyarak yedek parça piyasasına satması nedeniyle Timken firması ile münhasır olmayan distribütörlük anlaşması bulunan davacı şirketin yedek parça piyasasına satışlarının büyük ölçüde düştüğü, bu durumun düzeltilmesi için timken nezdinde yapılan girişimlerin sonuçsuz kaldığı, Timkenin bu duruma göz yumduğu, bu konuya ilişkin zararın tazminin isteneceği yönündeki ihbarın Timken'e iletilmesinden sonra tek taraflı olarak distribütörlük anlaşmasının Timken tarafından feshedildiği belirtilmek suretiyle şikayette bulunulduğu, Rekabet Kurulunca ise; Timken hakkında yapılan önaraştırma sonucu düzenlenen rapor değerlendirilerek, 4054 sayılı Kanununun 4.maddesinin anlaşma veya uyumlu bir eyleme uygulanabilmesi öncelikle en az iki teşebbüsün ortak hareketini ve anlayış birliğini gerektirdiği, diğer bir deyişle bir anlaşmanın varlığından bahsedilebilmesi için en az iki teşebbüsün herhangi bir davranışta bulunma ya da bulunmama konusunda fikir birliğine ulaşmaları gerektiği. oysa olayda OES'in tek taraflı bir uygulamasının söz konusu olduğu, Bu uygulama sonucunda Timken firmasının yedek parça kanalının zarar gördüğü, Timken yedek parça kanalı çerçevesinde daha pahalıya satabileceği ürünleri daha ucuza satmak durumunda kaldığı diğer yandan, bu uygulamanın Timken firmasının kanal bazında farklılaştırmaya dayanan satış sistemine de zarar verdiğini, ayrıca OES'nin Timken rulmanlarını kendi kutuları içerisinde yedek parça piyasasına sürmesi timken markasını, marka imajını ve bilinirliğini olumsuz yönde etkilediğini, bu bağlamda timken, OES firmasının ilgili uygulamalarının önüne geçmek amacıyla birçok girişimde bulunulduğu, OES firmasının yedek parça piyasasındaki faaliyetlerini, diğer distribütörler ile yaptığı anlaşmanın aynısını bu firmayla yaparak düzenlemek ve diğer distribütörlerin anlaşma gereğince uymak durumunda oldukları koşullara OES firmasının da uymasını sağlamak istemiş olduğu, yapılan incelemeler çerçevesinde, Timken Europa firmasının iddia edildiği gibi yedek parça pazarında faaliyet gösteren distribütörleri arasında doğrudan bir fiyat ayırmacılığı yapmadığı, şikayet konusu olayın esas

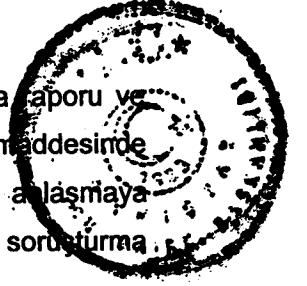
İtibariyle OES firmasının tek taraflı hareketinden kaynaklandığının anlaşıldığı, ancak Timken Avrupa firmasının, OES firması tarafından gerçekleştirilen uygulamalara yönelik olarak önlem alma girişimlerinde bulunması bu uygulamalara pasif olarak izin vermek ya da göz yummak niyetinde olmadığına göstergesi olduğu bu nedenlerle 4054 sayılı Kanun'un 4.maddesi anlamında bir anlaşmanın varlığından söz etmenin mümkün olmadığı sonucuna ulaşıldığı, öte yandan, 4054 sayılı Kanun'un 6.maddesi uygulamasının öncelikle ilgili ürün pazarında bir hakim durumun varlığını gerekli kılmaktadır. Hakim durumun varlığının ortaya konulmasından sonra hakim durumda olan teşebbüsün bu konumdan doğrudan ve aktif olarak çıkar ya da fayda sağladığı bir fiil gerçekleştirmiş olması gerektiği yapılan inceleme ve tespitler çerçevesinde Timken firmasının gerek genel olarak rulman pazarında gerekse özel olarak konik makaralı rulman pazarında, Türkiye pazar koşulları çerçevesinde hakim durumda olmadığına anlaşıldığı, şikayet konusu olayların Timken firmasının doğrudan bir fiilden değil OES firmasının tek taraflı tasarrufundan kaynaklandığı, bu bağlamda Timken firmasının 6.madde anlamında herhangi bir ihlal gerçekleştirdiğini iddia etmenin mümkün olmayacağı sonucuna ulaşıldığı, ayrıca, önaraştırma raporunda yer verilen OES'in ilgili pazarda alıcı olarak hakim durumda olup olmadığına incelenmesi hususunda; pazarda çok sayıda sağlayıcı ve bu sağlayıcıların münhasır olmayan çok sayıda dağıtıcıları bulunması, aynı şekilde Timken'in de OES dışında dört dağıtıcısının daha bulunması, OES'in Koç Grubu'nun servis kanallarına dağıtım yapıyor olmasına rağmen, Timken'in aynı gruba bağlı Ford'un servis kanalına yapılan satışlarda bir anlaşma ile OES'i devreden çıkartabilmesi, Timken'in OES'in düşük fiyatla kutusuz olarak aldığı ürünleri kutulayıp satmasının önüne geçebilmek için önlemler alabilmesi ve Koç Grubunun OES kanalına sunulmak üzere satılanlar hariç diğer ürünlerin söz konusu teşebbüse diğer dağıtıcılarla aynı fiyatla satılması gibi unsurlar dikkate alınarak söz konusu pazarın bugünkü yapısında OES'in hakim durumda olmadığı sonucuna varıldığı," gerekçesiyle iddiaya konu yedek parça pazarında OES firması ile Timken Avrupa GmbH'in diğer distribütörleri arasındaki fiyat ve satış koşullarındaki farklılıkların, OES firmasının tek taraflı davranışları sonucunda meydana geldiğine ve Timken Avrupa GmbH ile OES arasındaki bir anlaşmadan ya da uyumlu eylemden kaynaklanmadığına; davacı şirketin sözleşmesinin Timken Avrupa GmbH tarafından gerekçesiz değil distribütörlük anlaşmasının ilgili maddeleri uyarınca feshedildiğine; 4054 sayılı Kanunun 6.maddesi bakımından gerek genel olarak rulman pazarında gerekse özel olarak konik makaralı rulman pazarında Timken Avrupa GmbH firmasının hakim durumda olmadığından bahisle Timken Avrupa GmbH ve Timken Avrupa GmbH İstanbul iribat bürosunun 4054 sayılı Kanunun 4. ve 6.maddelerini ihlal etmediğine ve haklarında bir soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına ve Original Equipment Services (OES) firmasının pazarda fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücüne sahip olmadığından bahisle haklarında önaraştırma açılmasının gerekmediği yolunda karar verildiği anlaşılmaktadır.

Dava dosyasına ekli 3.10.2000 gün, D.3/2-Y.T.-00 15 sayılı önaraştırma raporu ve eklerinin incelenmesinden şikayete konu şirketlerin 4054 sayılı Yasanın 4.maddesinde belirtilen amaçlara yönelik veya böyle bir sonuç doğurma olasılığı bulunan bir anlaşmaya katılmadıkları sonucuna varıldığından kararın Timken Europa GmbH hakkında soruşturma açılmamasına ilişkin kısmında hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

4054 sayılı Yasanın 40.maddesinin ilk fıkrasında "Kurul, re'sen veya kendisine intikal eden başvurular üzerine doğrudan soruşturma açılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti için önaraştırma yapılmasına karar verir." kuralı yer aldığından, Rekabet Kuruluna ilgililer tarafından yapılan başvurular veya Kurulun bilgisine herhangi bir şekilde ulaşan bu Yasaya aykırı anlaşma, karar ve uygulamalarla ilgili olarak Kurulun doğrudan doğruya soruşturma açılmasına karar vermesi ya da soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti için önaraştırma yapılmasına karar vermesi gerektiğinden, önaraştırma yapılmadan bir teşebbüs hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı yönünde Kurulca karar verilmesi mümkün değildir. Zira madde hükmüne göre kurul bu konuda bağlı yetki içinde olup Kurula takdir yetkisi tanınmamıştır. bu itibarla Kurulun önaraştırma yaptırmadan soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına karar vermesi halinde bunun Yasa ile öngörülen idari usul kurallarına aykırı olacağı kuşkusuzdur.

Nitekim madde gerekçesinde de "Genel olarak Kanunun üçüncü kısmında Kurulun inceleme, araştırma ve soruşturmalarında izleyeceği usule ilişkin hükümler vaz edilmiştir. bu çerçevede öncelikle Kurula yapılan her türlü ihbar, şikayet ve başvuruyu Kurulun mutlaka değerlendirmeye alması, ihbar ve şikayetlerin ciddi bir şekilde ele alınması amaçlanmıştır. Ancak, her ihbar ve şikayetin bu kanunun izleyen maddelerindeki usule tabi olması halinde Kurulun altından kalkılmaz bir yükün altına sokulmasına ve kimi zaman boş yere zaman ve mesai harcanmasına neden olacaktır. Bu nedenle maddede Kurula yapılan başvuruların bir önaraştırmaya tabi tutulması ve bunun sonucuna göre ya başvuruları ciddi bulmayarak soruşturmaya son verilmesi ya da soruşturmanın derinleştirilerek devamına karar verilmesi sistemi benimsenmiştir" ifadesine yer verilmiştir.

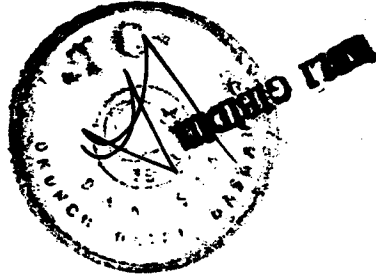
Bu itibarla, davacı şirket tarafından Rekabet Kurumu'na verilen şikayet dilekçesinde belirtilen OES firması hakkında önaraştırma yapılması gerekmekte ise de, Timkan Europa hakkında yapılan önaraştırma raporu ve eklerine göre OES'in de 4054 sayılı Yasanın aradığı anlamda bir ihlali bulunmadığı sonucuna ulaşıldığından Rekabet Kurulu Kararının OES'e ilişkin kısmı sonucu itibariyle hukuka uygun görülmüştür.

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2001/5532
Karar No : 2004/2414

Açıklanan nedenlerle davanın reddine, yargılama giderinin davacı üzerinde bırakılmasına, davalı idare vekili için Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca 300.000.000.- lira vekalet ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine , 10.3.2004 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Zafer	Ali	Ahmet	Orhun	Kırdar
KANTARCIOĞLU	ÖZTÜRK	BAŞPINAR	YET	ÖZSOYLU

ŞK/6.5.2004